

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

04 februarie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Constantin Gurschi,

Judecătorii - Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Ion Arhiliuc, Andrei Harghel,

Interpretul - Tatiana Roșca,

a judecat în ședință publică recursul ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2013 declarat de inculpatul Bondarenco Igor și recursul suplimentar declarat de avocatul Corjan Angela în numele inculpatului

Bondarenco Igor Anatolii, născut la 23 martie 1985, originar și domiciliat în mun.Chișinău, str.Milescu Spătaru 19/2, ap.105.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 05.04.2011 - 12.06.2012 - prima instanță,
2. 20.09.2012 - 19.03.2013 - instanța de apel,
3. 16.10.2013 - 04.02.2014- instanța de recurs.

Procedura de citare legal îndeplinită.

S-au prezentat:

Avocatul Corjan Angela și inculpatul Bondarenco Igor, care și-au susținut recursurile ordinare, solicitând admiterea acestora în sensul declarat.

Procurorul Suvac Nicolae, care s-a pronunțat pentru respingerea recursurilor ca neîntemeiate.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 12 iunie 2012, a fost încetat procesul penal în privința lui Bondarenco Igor în baza art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal, din motivul împăcării părților.

Prin aceeași sentință, Bondarenco Igor a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.186 alin.(2) lit.c), d) Cod penal la 2 ani închisoare;
- art.190 alin.(5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 ani.

În temeiul art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Bondarenco Igor, la 22 august 2010, ora 19.30, aflându-se în curtea blocului locativ nr.84 din str.Izmail, mun.Chișinău, având

scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, s-a apropiat de cunoscutul său Bolumez Dumitru și, abuzînd de încrederea acestuia, l-a înșelat să-i dea automobilul de model „Opel Omega”, cu n/î C OT 904, cu care acesta lucra în calitate de taximetrist la serviciu 1400, ce aparține SRL „Velios-V.B.”, pentru a transporta careva lucruri personale pe o perioadă de 2-3 ore. După ce a obținut automobilul menționat, Bondarenco Igor s-a deplasat cu el în mun.Bălți, unde l-a parcat într-un garaj și, în una din zilele lunii decembrie 2010, l-a transmis ca gaj cet.Țîglău Angela primind de la aceasta suma de 200 euro și 800 lei, cauzîndu-i SRL „Velios-V.B.” un prejudiciu material în proporții mari, în sumă de 85000 lei.

2.1. Tot el, a luat de la cet.Cebanu Gheorghii în chirie automobilul de model „Nissan Suny”, cu n/î C KC 902, care aparține fiului său, Cravcescu Vladimir și, avînd scopul și intenția de a dobîndi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul reparației automobilului sus-indicat în urma producerii unui accident rutier, a dispărut, cu tot cu automobil, cauzîndu-i părții vătămate Cravcescu Vladimir o daună materială considerabilă, în sumă de 51000 lei.

2.2. Tot el, la 29 martie 2010, aflîndu-se în mun.Bălți, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul că este proprietarul automobilului de model „Nissan Suny”, cu n/î C KC 902, care de fapt era luat în chirie de la cet.Cebanu Gheorghii și aparținea cet.Cravcescu Vladimir, l-a vîndut cet.Gheleniuc Dmitri la prețul de 900 euro, cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil, în sumă de 15264 lei.

2.3. Tot el, la 11 ianuarie 2011, ora 09.00, avînd scopul sustragerii bunurilor altei persoane, deteriorînd lacătul de la ușa din față din dreapta a automobilului de model „Dacia Logan”, cu n/î C OX 677, care aparținea cet.Chiriac Cristin și era parcat lângă blocul locativ din str.Gh.Cașu 20/4, mun.Chișinău, a pătruns în el, de unde pe ascuns a sustras o automagnitolă de model „KenWood” la prețul de 1000 lei, o stație radio de model „Dragon” la prețul de 1200 lei și un GPS de model „Beker” la prețul de 1250 lei, pricinuindu-i părții vătămate o daună materială considerabilă, în sumă totală de 3450 lei.

2.4. Tot el, în noaptea de 30 spre 31 ianuarie 2011, între orele 23.30 - 09.30, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, a sustras pe ascuns automobilul de model „Daewoo Nexia”, cu n/î CPD 399, care era parcat în ograda casei nr.2 din str.O.Ghibu, mun.Chișinău, în valoare de 1400 euro, echivalentul a 23100 lei, care aparține cet.Artiomov Dionis, cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu material în proporții considerabile.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către inculpat, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blîndă, invocînd că a recunoscut vina, însă acțiunilor lui urmează a fi reîncadrate de la art.190 alin.(5) la art.190 alin.(2) Cod penal, nefiind de acord cu prețurile automobilelor „Opel Omega”, „Nissan Suny”, care a fost prea mărite de către proprietari.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2013, a fost respins, ca nefondat, apelul inculpatului Bondarenco Igor, cu menținerea sentinței primei instanțe.

Instanța de apel a constatat că probele cercetate de prima instanță, cu respectarea prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, confirmă vinovăția

inculpatului I.Bondarencu în comiterea infracțiunilor imputate și acțiunile lui corect au fost încadrate în baza art.186 alin.(2) lit.d), 186 alin.(2) lit.c), d) și art.190 alin.(5) Cod penal.

Concluzia dată instanța de apel și-a bazat-o pe declarațiile inculpatului, din care rezultă că recunoaște vina pe epizodele de înșelăciune a părților vătămate, a reprezentantului părții vătămate V.Bodiu, potrivit cărora automobilul de model „Opel Omega” era utilizat de SC „Velios-VB” SRL în calitate de taxi 1400, conform contractului de arendă a mijlocului de transport încheiat din 22.04.2010 cu cet.V.Usenco, în rezultatul infracțiunii comise întreprinderea a suportat o daună materială considerabilă în valoare de 85000 lei; a părții vătămate V.Cravcescu, potrivit cărora în anul 2008 a procurat automobilul de model „Nissan Sunny” la prețul de 3000 euro și ulterior l-a transmis tatălui său - Gh.Cebanu, care l-a dat în chirie lui I.Grabovețchi, care a adus automobilul cu o aripă boțită, după ce l-a luat pentru a-l repara, dar a dispărut cu tot cu automobil; a părții vătămate D.Gheleniuc, din care rezultă că a procurat automobilul „Nissan Sunny” de la I.Bondarencu la prețul de 900 euro, ulterior a aflat că automobilul era dat în căutare; a martorilor V.Cravcescu, G.Cebanu, D.Bulumez, F.Panuța, N.Scutelnic, I.Grabovețchi, și actele cauzei - procesele-verbale de recunoaștere a persoanei după fotografie din 15.02.2011, din care rezultă că A.Țiglău și D.Gheleniuc l-au recunoscut pe I.Bondarencu și I.Grabovețchi; plîngerea lui D.Gheleniuc privind tragerea la răspundere a lui I.Bondarencu; procesul-verbal de cercetare la fața locului cu tabelul fotografic, conform căruia a fost ridicat și supus cercetării automobilul „Nissan Sunny”.

Instanța de apel a conchis că prima instanță corect a încadrat acțiunile lui I.Bondarencu în baza art.190 alin.(5) Cod penal, dat fiind faptul că suma bunurilor însușite prin escrocherie este de 151264 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari. Iar în ce privește afirmațiile inculpatului I.Bondarencu referitor la reîncadrarea acțiunilor sale în baza art.190 alin.(2) Cod penal, pe motiv că prețul automobilului „Opel Omega” de 85000 lei este prea mărit de partea vătămată, prețul real al căruia este de pînă la 50000 lei, iar prețul automobilului „Nissan Sunny” este de aproximativ 26000 lei, sînt declarative nefiind confirmate prin careva probe.

Totodată, instanța a concluzionat că prima instanță corect a încetat procesul penal în baza art.186 alin.(2) lit.d) Cod penal, pe motiv că inculpatul I.Bondarencu s-a împăcat cu partea vătămată D.Artiomov, și întemeiat l-a condamnat pentru sustragerea bunurilor din automobilul „Dacia Logan”, ce aparținea părții vătămate C.Chiriac, vinovăția acestuia fiind dovedită prin însăși declarațiile inculpatului, declarațiile părții vătămate C.Chiriac, din care rezultă că, la 11.01.2011, din automobilul său „Dacia Logan” au fost sustrate bunuri materiale în sumă totală de 3450 lei, cît și actele cauzei - procesele-verbale de sesizare despre săvîrșirea infracțiunii și de cercetare la fața locului din 07.03.2011 a automobilului „Dacia Logan”; procesul-verbal de verificare la locul comiterii infracțiunii din 12.03.2011, în care I.Bondarencu a confirmat depozițiile făcute în calitate de bănuit, arătînd locul unde se afla automobilul pe str.Gh.Cașu 20/4, mun.Chișinău și modul de pătrundere în automobil, indicînd obiectele sustrate de el.

Referitor la măsura de pedeapsă stabilită inculpatului, instanța de apel a concluzionat că aceasta este una corectă, echitabilă și legală, la stabilirea căreia s-a ținut cont de prevederile art.6, 7, 75 Cod penal și aceasta își va atinge scopul prevăzut de

art.61 Cod penal de corijare și reeducare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și din partea altor persoane.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recurs ordinar și suplimentar inculpatul I.Bondarencu, care se vor examina ca un recurs unic, și recurs ordinar suplimentar avocatul A.Corjan în numele inculpatului, care au solicitat:

- avocatul în numele inculpatului care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, sau rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în partea recalificării faptei de la art.190 alin.(5) la art.190 alin.(2) Cod penal și stabilirii pedepsei, invocând că în cauză nu a fost confirmat prin careva probe prețul automobilelor „Opel Omega” de 85000 lei și „Nissan Sunny” de 51000 lei; instanța nu a luat în considerație uzura automobilelor, că automobilul „Nissan Sunny” urma a fi reparat, că în prețul indicat de părțile vătămate intră atât costul automobilului, cât și arenda pentru prestarea serviciilor taximetrie; instanța neîntemeiat a respins demersul de numire a expertizei merceologice privind evaluarea prețului automobilelor, instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, nu și-a motivat corespunzător hotărârea, prin ce a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO;

- inculpatul care, invocând temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, casarea acesteia și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, pe motiv că nu este de acord cu valoarea indicată de părțile vătămate a automobilelor „Opel Omega” de 85000 lei și „Nissan Sunny” de 51000 lei, pe când în actul de defectare a automobilului „Opel Omega” este indicată suma de 31630 lei, iar pe piață un automobil analogic costă 20000 lei, de asemenea costul de piață a automobilului „Nissan Sunny” este de 16000 lei, ceea ce nu constituie proporții deosebit de mari, solicitând reîncadrarea acțiunilor din prevederile art.190 alin.(5) în cele ale art.190 alin.(2) Cod penal; neîntemeiat instanța de apel a respins demersul avocatului de numire a expertizei merceologice a automobilelor, deoarece nu este stabilit concret costul lor; instanța în termenul de ispășire a pedepsei nu a inclus perioada aflării sale sub arest pe sentințele anterioare a Judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău pe art.186 alin.(2) Cod penal - de 2 ani și a Judecătoriei Botanica, mun.Chișinău pe art.190 alin.(1), 186 alin.(2) Cod penal - de 3 ani, fapt despre care a comunicat instanței de apel, care nu s-a expus asupra acestor argumente.

6. Judecând recursurile ordinare, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit conchide că recursul declarat de inculpatul I.Bondarencu urmează a fi admis, iar recursul suplimentar declarat de avocatul A.Corjan în numele inculpatului urmează a fi respins ca inadmisibil, din următoarele considerente.

Cu referire la recursul avocatului A.Corjan.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, în redacția Legii nr.66 din 05.04.2012, în vigoare la 27.10.2012, termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărârilor instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit materialelor cauzei, în instanța de apel examinarea cauzei a avut loc în prezența inculpatului și avocatului acestuia V.Seminciuc. Astfel, la 19.03.2013, în prezența acestora a fost pronunțat dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de

Apel Chișinău, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată, aceștea fiind înștiințați despre data pronunțării deciziei motivate – 09.04.2013, ora 14.00 (f.d.108-109, v.4).

Tot din procesul-verbal al instanței de apel rezultă că decizia motivată a fost pronunțată la 09.04.2013, la care s-a prezentat inculpatul, căruia instanța i-a înmînat copia deciziei motivate, iar celorlalte părți, inclusiv avocatului, le-a expediat-o pentru informare, respectîndu-se prevederile art.338 alin.(4) Cod de procedură penală (f.d.109, 123, v.4).

Conform prevederilor art.231 alin.(3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Reieșind din sensul articolului dat, termenul de declarare a recursului (de 30 de zile) începe să curgă de la 10.04.2013 și expiră la 14.05.2013.

Potrivit datelor de înregistrare a secției grefă a Colegiului penal, avocatul A.Corjan, acționînd în baza mandatului din 16.08.2013, a depus recurs suplimentar la recursul inculpatului asupra deciziei instanței de apel, la 09.09.2013, adică după expirarea termenului legal de 30 de zile prevăzut de art.422 Cod de procedură penală (f.d.154a-157, v.4).

Conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În acest context, instanța de recurs atestă că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, deoarece legea procesual penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, reieșind din cele enunțate mai sus, Colegiul penal conchide că recursul avocatului nu poate fi considerat ca suplimentar, dat fiind că recurs suplimentar poate declara doar persoana, care anterior a declarat recurs în numele său în aceeași cauză, sau avocatul în numele inculpatului însă, în același termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei motivate.

În circumstanțele stabilite, Colegiul penal conchide că recursul înaintat de avocatul A.Corjan în numele inculpatului este declarat peste termen, în legătură cu ce se decide asupra inadmisibilității acestuia.

Cu referire la recursul inculpatului.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Nepronunțarea instanței de apel asupra tuturor motivelor invocate echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Fiecare probă, cu respectarea art.101 Cod de procedură penală, urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Colegiul penal constată că aceste prevederi ale legii procesuale nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului și pripit s-a menținut hotărîrea primei instanțe.

La examinarea probelor care confirmă sau infirmă vinovăția persoanei, instanța de judecată urmează să argumenteze în hotărîre motivele admiterii sau respingerii probelor, atît de învinuire, cît și de apărare, și este obligată să aprecieze toate probele examinate în ședință, indiferent de faptul dacă sînt cuprinse în dosar sau au fost prezentate de părți în ședința de judecată.

Din conținutul apelului declarat de inculpatul I.Bondarencu rezultă că, acesta nu a fost de acord cu valoarea automobilelor „Opel Omega”, „Nissan Suny”, care a fost indicată de părțile vătămăte, considerînd-o prea mărită de către aceștia, invocînd că poate prezenta dovezi în confirmarea faptului dat, iar acțiunile sale urmează a fi recalificate de la alin.(5) la alin.(2) al art.190 Cod penal.

La fel, din materialele cauzei și procesul-verbal al instanței de apel rezultă că, partea apărării, pentru stabilirea valorii reale a automobilelor „Opel Omega” și „Nissan Suny”, a înaintat demers instanței pentru numirea expertizei mergeologice (f.d.68, 101, v.4).

Însă, instanța de apel, judecînd apelul, nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate de partea apărării în acest sens, limitîndu-se la o analiză generală a probelor, indicînd în hotărîre că declarațiile inculpatului referitor la costul automobilelor prea mărit sînt declarative, cu nimic probant nefiind confirmate, totodată respingînd demersul părții apărării privind numirea expertizei mergeologice, prin care aceasta a dorit să-și probeze afirmațiile în această parte.

Instanța de apel, punînd la baza condamnării inculpatului declarațiile reprezentantului părții vătămăte V.Bodiu, care a indicat că prejudiciul material constituie 85000 lei, nu a verificat și nu a dat nici o apreciere cererii SC „Velios-VB” SRL privind atragerea la răspundere penală a persoanei care a sustras automobilul și procesului-verbal de interogare a lui V.Bodiu, din care rezultă că întreprinderii i-a fost cauzat prejudiciu material în sumă de 42000 lei - costul automobilului și prețul utilajului cu care acesta a fost înzestrat de 6000 lei, ordonanței din 24.03.2011 prin care SC „Velios-VB” SRL a fost recunoscută ca parte civilă suferind un prejudiciu material în sumă de 48000 lei (f.d.33-35, v.4), declarațiilor reprezentantului părții vătămăte V.Bodiu date în ședința de judecată, potrivit căroră în suma prejudiciului a fost indicat venitul ratat pe perioada de stagnare a automobilului, iar prețul acestuia este indicat de proprietarul V.Usenco, care l-a dat în arendă SC „Velios-VB” SRL, în actul de primire-predare (f.d.164, v.4)

La fel, instanța nu a verificat și nu a dat apreciere declarațiilor părții vătămăte V.Cracevscu, potrivit căroră dînsul a procurat automobilul în anul 2008 la prețul de 3000 euro, dar la momentul sustragerii în anul 2010 acesta era accidentat și prețul real era de aproximativ 2500 euro, declarațiilor părții vătămăte D.Gheleniuc, a martorului Ig.Ghelenic, care au relatat că automobilul era într-o stare tehnică rea și după reparație ar fi costat vreo 1500 euro (f.d.222, 226, v.4)

Prin urmare, instanța de apel a reținut selectiv doar unele declarații ale părților vătămăte și a martorilor date la urmărirea penală și în ședința de judecată, fără a examina și aprecia toate probele cauzei penale, la care a făcut referire partea apărării.

Astfel, adoptînd decizia de respingere a apelului declarat în cauză, instanța de apel a făcut o selectare a probelor din dosar și, în așa mod, a tras concluzia pripită

privind constatarea cuantumului prejudiciului, în cazul în care partea apărării l-a contestat, iar părțile vătămate nu l-au probat, în materialele cauzei fiind date contradictorii referitor la mărimea prejudiciului material cauzat acestora.

Prin urmare, reieșind din cele menționate, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.414 alin.(2) și 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, ceea ce echivalează cu erori judiciare, ce s-au soldat cu o hotărîre nemotivată.

Avînd în vedere că erorile de drept invocate nu pot fi corectate de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în cauza dată urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și în recurs, și să adopte o hotărîre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.(2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Bondarenco Igor, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2013, în cauza penală în privința lui Bondarenco Igor și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Respinge, ca inadmisibil, recursul suplimentar declarat de avocatul Corjan Angela în numele inculpatului Bondarenco Igor împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 martie 2013.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia pronunțată în ședință publică la 25 februarie 2014.

Președinte

Judecători

Constantin Gurschi

Elena Covalenco

Ion Arhiliuc

Iurie Diaconu

Andrei Harghel